

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:

I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævningerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af af fredningens formål](#)

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Naturklagenævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

**Naturklagenævnets afgørelse
af 23. juni 2009
om fredning af Gammelmosen beliggende i Vangede i Gentofte Kommune
(sag nr. NKN-111-00043)**

I. Indledning

Fredningsnævnet for København har den 28. januar 2008 truffet afgørelse om fredning af Gammelmosen i Vangede. Der er ikke afsagt erstatningskendelse, idet hele det fredede område er offentligt ejet.

Fredningssagen er rejst af Danmarks Naturfredningsforening i samarbejde med Eforatet for Gammelmosen under Københavns Universitet. Formålet med Fredningsforslaget er en revideret fredning af Gammelmosen med henblik på at opnå den bedst mulige sikring af mosens naturværdier og videnskabelige forskningsmuligheder samtidig med, at der åbnes for formidling og offentlighedens oplevelse af mosens specielle naturtype. Forslaget er baseret på naturbeskyttelsesloven samt ny viden om området og mosen generelt.

Forslaget omfatter matr.nr. 31a og 2f Vangede By, der ejes af Videnskabsministeriet ved Københavns Universitet, og en del af matr.nr. 31f Vangede By, som ejes af Gentofte Kommune.

Fredningsarealet udgør i alt 20,94 ha. Området afgrænses mod nord af Motorring III, mod øst af industrianlæg, institutionen "Vangedehuse" og eksisterende hegn, mod syd af en asfalteret vej, Kellersvej, samt mod vest af institutionen "Lillemosegård" og en grusvej, der fører langs mosen til institutionens værksteder.

II. Beskrivelse af fredningsområdet

Naturhistorie

Gammelmosen er en skovmose og et af Storkøbenhavns mest specielle naturområder 20 km fra Rådhuspladsen i København. Mosearealet er omtrent kvadratisk og omgivet af en lagzone samt

stedvis en smal stribe randskov. Lagg-zonen er en smal og ofte sumpet bræmme, der afgrænser mosen fra den omgivende løvskov på mineraljord. Lagg-zone og randskov udgør skønsmæssigt 3 hektar af det samlede areal.

Gammelmosen har stor naturvidenskabelig, forskningsmæssig og fredningshistorisk betydning. Mosen har ligget urørt i mere end 160 år og er en truet naturtype både her i landet og i det øvrige Europa. Den bynære beliggenhed gør mosen til såvel et grønt åndehul som et vigtigt naturvidenskabeligt reference- og forskningsområde.

Fredningsforslaget er en opdatering og præcisering af Danmarks ældste naturvidenskabelige fredning. Området blev fredet ved Kongelig Resolution af 28. februar 1844. Gældende fredning er Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 84 af 18. februar 1918.

Offentlig adgang

Mosen har hidtil været lukket for offentligheden. Ved fredningen i 1844 ønskede man at lade mosen i fred efter mange års tørvegravning og give mulighed for videnskabelige undersøgelser af højmosers evne til at regenerere.

Fredningen blev ajourført i året efter vedtagelsen af Danmarks første naturfredningslov. Ved bekendtgørelsen i 1918 blev ”al tørvegravning, mosindsamling, bærplukning, afgræsning og deslige samt al færdsel forbudt alle og enhver, hvem særlig tilladelse fra Veterinær- og Landbohøjskolen ikke er givet”.

For at sikre det historiske forskningsprojekt og den sårbare natur i den centrale del af mosen er det fortsat ønskeligt, at der ikke i fuldt omfang åbnes for offentlig adgang efter naturbeskyttelseslovens bestemmelser. Men af hensyn til offentlighedens mulighed for at opleve Gammelmosens særprægede natur foreslås dels udlagt en vandre- og cykelsti i Gammelmosens randzone samt frem til et udsigtspunkt i den centrale del af mosen, dels givet mulighed for at opsætte information, bænke m.v. i forbindelse med stisystemet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet har besluttet at gennemføre fredningen med følgende formål:

- at bevare og styrke mosens værdier,
- at bevare de frie udviklingsprocesser i den næringsfattige mose,
- at opretholde tilstrækkelig høj vandstand i mosen,

- at bevare mosen som natur- og kulturhistorisk referenceområde,
- at styrke forsknings- og formidlingsinteresserne i området,
- at give offentligheden mulighed for i nærmere beskrevet omfang at opleve mosens specielle natur og rekreative værdier og
- at give mulighed for nødvendig pleje og genopretning.

I forbindelse med Vejdirektoratets udbygning af Motorring III kan der ske fraskillelse til vejareal i Gammelmosens nordlige skovbryn og matrikulær berigtigelse.

Fredningen indeholder sædvanlige bestemmelser om bevaring af arealerne i deres nuværende tilstand, forbud mod bebyggelse og andre faste konstruktioner og anlæg, terrænændringer og jagt samt tilladelse til naturpleje og naturgenopretning.

De forvaltningsbeføjelser, som har været henlagt til Eforatet for Gammelmosen under Københavns Universitet, opretholdes, for så vidt som andet ikke fremgår af kendelsen.

Eforatet kan iværksætte nødvendig naturpleje eller naturgenopretning, derunder pleje, som er forenelig med fredningens naturvidenskabelige formål om forskning i mosens naturlige udviklingsprocesser.

Der kan foretages arkæologiske og naturvidenskabelige undersøgelser, hvis Eforatet for Gammelmosen tillader det.

Hovedparten af fredningsarealet er noteret som fredskov. Fredningen indebærer, at bevoksningen i skovlovens forstand skal anses for "naturskov", som skal udvikle sig uden forstlige indgreb og henligge urørt med naturlig succession.

Hestefolden ("havearealet" fra 1988) i områdets østlige udkant kan opretholdes under forudsætning af, at dyrehold udelukkende fungerer som fysisk og psykisk tilbud for udviklingshæmmede, at dyreholdet alene består af ikke over 2 heste og 2 får, og at al gødning fra dyrene opsamles og fjernes. Ophører arealanvendelsen, skal hegn og bygninger fjernes, og arealet overlades til naturlig succession.

Der må ikke graves kanaler eller ske andre indgreb, som kan fremme afvanding af mosen. Eforatet for Gammelmosen kan under hensyn til vandstandens betydning for mosen begrænse eventuel negativ afvanding, derunder genskabe den tidligere dokumenterede vandstand i mosen.

Offentligheden har adgang til fods og på cykel, men kun på stier, der er angivet på fredningskortet. Eforatet for Gammelmosen kan dispensere herfra. Eforatet kan opsætte informationstavler, borde, bænke eller lignende publikumsfaciliteter ved stierne.

III. Klagen og bemærkninger hertil

Fredningsafgørelsen er påklaget af Eforatet for Gammelmosen og By- og Landskabsstyrelsen.

Eforatet og styrelsen er af den opfattelse, at der i fredningen bør fastsættes bestemmelser om stier i området, herunder om bevaring af eksisterende stier og om etablering af den nye sti. Det bør fremgå af fredningsbestemmelsen, at den nye sti skal anlægges som en smal trampesti svarende til den sti, der går fra Kellersvej ind i moseområdet (til betonfundamentet). Der bør ikke gives mulighed for adgang på cykel til disse to stier, da de ikke vil være velegnede hertil. Bredere, befæstede stier ind i de mere centrale dele af det fredede område, som vil være en forudsætning for almindelig adgang på cykel, vil have en u hensigtsmæssig indvirkning på området. Bestemmelsen i § 9, 2. pkt., bør præciseres, så det udtrykkeligt fremgår, at Eforatet - eventuelt efter tilladelse fra fredningsnævnet - kan begrænse eller forbyde offentlighedens adgang i det omfang, det er nødvendigt til sikring af mosens værdier og pleje af området.

For så vidt angår fredningens afgrænsning mod nord foreligger et godkendt projekt for udbygningen af Motorring III, der bl.a. indebærer ekspropriation og udmatrikulering af arealer nord for Gammelmosen. Fredningsområdets afgrænsning mod nord bør på baggrund af Vejdirektoratets projektmateriale kunne fastsættes, så fredningsområdet vil grænse op til, men ikke omfatte, vejarealer.

Bekendtgørelse nr. 84 af 18. februar 1918 om fredning af Gammelmosen skal ophæves ved bekendtgørelse herom. Bekendtgørelsens bestemmelser kan ikke ophæves med en afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, jf. § 38, stk. 7.

Danmarks Naturfredningsforening har bemærket, at foreningen er enig med Eforatet og By- og Landskabsstyrelsen i, at der i fredningen bør fastsættes mere detaljerede bestemmelser om stier i området, herunder om bevaring af eksisterende stier og etablering af den nye sti, der skal anlægges som en smal trampesti svarende til den sti, der går fra Kellersvej ind i moseområdet.

Foreningen er enig i, at der ikke bør være adgang for cykling på disse to stier, dels p.g.a. stiernes uegnethed til cykling, dels p.g.a. den u hensigtsmæssige indvirkning af såvel anlæg af befæstede stier som selve cykelaktiviteten i området.

Foreningen er enig i, at bestemmelsen i § 9 bør præciseres og foreslår følgende formulering, hvori indgår den formulering, som var indeholdt i en tidligere version af fredningsforslaget:

”§ 9

Adgang og information

Offentligheden har adgang til fods og på cykel, men kun på de stier, der er angivet på fredningskortet. Adgang på cykel gælder ikke stier, der fører ind i mosens område. Stier, hvor cykling er tilladt, er angivet med særlig signatur på fredningskortet.

Af hensyn til fredningsformålet om bevarelse af naturlig succession, den naturvidenskabelige forskning samt hensynet til plante- og dyreliv fastholdes det hidtidige forbud mod færdsel uden for stierne. Eforatet for Gammelmosen kan dispensere herfra efter konkret ansøgning.

Fredningsnævnet kan dog af hensyn til plante- og dyrelivet fastsætte regler for midlertidig begrænsning af offentlighedens færdsel i området.

Fredningen er ikke til hinder for, at Eforatet for Gammelmosen kan lade opsætte informationstavler, borde, bænke eller lignende publikumsfaciliteter ved de angivne stier.”

Danmarks Naturfredningsforening har tilbudt at udarbejde et revideret fredningskort, hvor der skelnes mellem 1) stier med adgang til fods og på cykel og 2) stier med adgang alene til fods. Foreningen har ligeledes tilbudt med udgangspunkt i Vejdirektoratets projektmateriale at tilpasse den nordlige afgrænsning af fredningen, således at den grænser op til, men ikke omfatter, vejarealer.

Foreningen er enig i, at bekendtgørelse nr. 84 af 18. februar 1918 om Fredning af ”Gammelmo-se” i Vangede By, Gentofte sogn, skal ophæves ved bekendtgørelse herom. Den aktuelle fredning af Gammelmosen i Vangede, Gentofte Kommune, erstatter bekendtgørelsen.

Naturklagenævnets afgørelse

Naturklagenævnet har den 2. april 2009 foretaget besigtigelse med deltagelse af sagens parter og andre interesserede.

I sagens behandling har deltaget 9 af nævnets 10 medlemmer Bent Jacobsen (formand), Ole Pilgaard Andersen, Martin Glerup, Leif Hermann, Anders Stenild, Inger Støjberg, Poul Søgaard, Jens Vibjerg og Henrik Waaben.

Naturklagenævnet udtaler enstemmigt:

Fredningen gennemføres som bestemt af Fredningsnævnet for København med de af Danmarks Naturfredningsforening foreslåede ændringer af fredningsbestemmelsens § 9 og tilpasning af den nordlige afgrænsning af fredningen, således at den grænser op til, men ikke omfatter vejarealer.

Fredningsbestemmelser

§ 1. Fredningens formål

Fredningen af Gammelmosen har til formål at

- bevare og styrke mosens værdier,
- bevare de frie udviklingsprocesser i den næringsfattige mose,
- opretholde tilstrækkelig høj vandstand i mosen,
- bevare mosen som natur- og kulturhistorisk referenceområde,
- styrke forsknings- og formidlingsinteresserne i området,
- give offentligheden mulighed for i nærmere beskrevet omfang at opleve mosens specielle natur og rekreative værdier og
- give mulighed for nødvendig pleje og genopretning.

§ 2. Fredningsområdet

Fredningen omfatter matr.nr. 31a, 2f og en del af 31f Vangede By.

Fredningsarealet er i alt 20,55 hektar. Der henvises til vedhæftede fredningskort¹.

§ 3. Forvaltning og tilsyn

De forvaltningsbeføjelser, som har været henlagt til Eforatet for Gammelmosen under Københavns Universitet, opretholdes, for så vidt andet ikke er bestemt i denne kendelse.

Eforatet kan iværksætte nødvendig naturpleje eller naturgenopretning, derunder pleje, som er forenelig med fredningens naturvidenskabelige formål om forskning i mosens naturlige udvik-

¹ I forbindelse med Vejdirektoratets udbygning af Motorring III er der sket fraskillelse til vejareal i Gammelmosens nordlige skovbryn. Den matrikulære berigtigelse har endnu ikke fundet sted.

lingsprocesser. Eforatet kan således fjerne invasive arter og begrænse gamle afvandingskanalers drænende virkning.

Pleje og genopretning er i øvrigt indskrænket til, hvad der fremgår af denne kendelse.

Tilsynet med fredningen påhviler Gentofte Kommune, jf. naturbeskyttelseslovens § 73.

§ 4. Tilstandsændringer

Medmindre andet er bestemt i denne kendelse, må der ikke foretages terrænændringer, derunder afgravning, opfyldning og deponering, ej heller af haveaffald. Der må ikke opføres byggeri, hverken permanent eller midlertidigt, anbringes campingvogne, ske teltslagning eller lignende.

Der må ikke placeres tekniske anlæg ud over dem, der eksisterer på fredningstidspunktet. Fredningsnævnet kan dispensere herfra, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, efter indstilling fra Eforatet for Gammelmosen.

§ 5. Retningslinjer for driften

Hovedparten af fredningsarealet er noteret som fredskov. Fredningen indebærer, at bevoksningen i skovlovens forstand skal anses for "naturskov", som skal udvikle sig uden forstlige indgreb og henligge urørt med naturlig succession.

Arealet må ikke gødskes, sprøjtes eller kalkes.

Hestefolden ("Havearealet" fra 1988) i områdets østlige udkant (angivet på fredningskortet) kan opretholdes under forudsætning af, at dyrehold udelukkende fungerer som fysisk og psykisk tilbud for udviklingshæmmede, at dyreholdet alene består af ikke over 2 heste og 2 får, og at al gødning fra dyreholdet opsamles og fjernes. Ophører denne anvendelse af arealet, skal hegn og bygninger fjernes, og arealet overlades til naturlig succession.

Fredningen er ikke til hinder for vedligeholdelse af stierne, jf. § 9.

§ 6. Vandstandsforhold

Der må ikke graves kanaler eller ske andre indgreb, som kan fremme afvanding af mosen.

Eforatet for Gammelmosen kan under hensyn til vandstandens betydning for mosen begrænse eventuel negativ afvanding, derunder genskabe den tidligere dokumenterede vandstand i mosen.

§ 7. Arkæologiske og naturvidenskabelige undersøgelser

Der kan foretages arkæologiske og naturvidenskabelige undersøgelser, hvis Eforatet for Gammelmosen tillader det.

§ 8. Jagt

Jagt er forbudt.

§ 9. Adgang og information

Offentligheden har adgang til fods og på cykel, men kun på de stier, der er angivet på fredningskortet. Adgang på cykel gælder ikke stier, der fører ind i mosens område. Stier, hvor cykling er tilladt, er angivet med særlig signatur på fredningskortet.

Af hensyn til fredningsformålet om bevarelse af naturlig succession, den naturvidenskabelige forskning samt hensynet til plante- og dyreliv fastholdes det hidtidige forbud mod færdsel uden for stierne. Eforatet for Gammelmosen kan dispensere herfra efter konkret ansøgning.

Fredningsnævnet kan dog af hensyn til plante- og dyrelivet fastsætte regler for midlertidig begrænsning af offentlighedens færdsel i området.

Fredningen er ikke til hinder for, at Eforatet for Gammelmosen kan lade opsætte informations-tavler, borde, bænke eller lignende publikumsfaciliteter ved de angivne stier.

§ 10. Retsvirkning

Fredningsbestemmelserne træder i kraft, når der er sket offentlig bekendtgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 40, stk. 2, jf. § 41, stk. 1.

Der afsiges ikke erstatningskendelse, idet hele det fredede område er offentligt ejet, jf. naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1.

§ 11. Forholdet til tidligere fredninger

Bekendtgørelse nr. 84 af 18. februar 1918 om fredning af Gammelmosen i Vangede By, Gentofte Sogn, ophæves ved bekendtgørelse herom.

§ 12. Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

På Naturklagenævnets vegne

Bent Jacobsen

Viceformand

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

**Fortegnelse over matrikelnumre
der helt eller delvist er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse
af 23. juni 2009**

Vangede By:

Matr.nr. 31a, 2f og del af matr.nr. 31f.

FREDNINGSNÆVNET>

FRS nr. 5/2007

KENDELSE

om fredning af Gammelmosen
beliggende i Vangede, i Gentofte kommune

afsagt den 28. januar 2008 af Fredningsnævnet for København

Danmarks Naturfredningsforening har rejst sag om fredning af Gammelmosen i Vangede.

Forslaget omfatter matr.nr. 31 a, og 2 f, Vangede by, der ejes af Videnskabsministeriet ved Københavns Universitet, og en del af matr.nr. 31 f, Vangede by, som ejes af Gentofte kommune.

Fredningsarealet er i alt 20,94 hektar. I forbindelse med Vejdirektoratets udbygning af Motorring III kan der ske fraskillelse til vejareal i Gammelmosens nordlige skovbryn og matrikulær berigtigelse.

Området afgrænses mod nord af Motorring III, mod øst af industrianlæg, institutionen "Vangedehuse" og eksisterende hegn, mod syd af en asfalteret vej, Kellersvej, samt mod vest af institutionen "Lillemosegård" og en grusvej, der fører langs mosen til institutionens værksteder.

Baggrunden for fredningsforslaget

Gammelmosen er en skovmose og et af Storkøbenhavns mest specielle naturrområder, 20 km fra Rådhuspladsen i København. Mosearealet er omtrent kvadratisk og omgivet af en lagg-zone samt stedvis en smal stribe randskov. Lagg-zonen er en smal og ofte sumpet bræmme, der afgrænser mosen fra den omgivende løvskov på mineraljord. Lagg-zone og randskov udgør skønsmæssigt 3 hektar af det samlede areal.

Gammelmosen har stor naturvidenskabelig, forskningsmæssig og fredningshistorisk betydning. Mosen har ligget urørt i mere end 160 år. Moser er en truet naturtype både her i landet og det øvrige Europa. Den bynære beliggenhed gør mosen til såvel et grønt åndehul som et vigtigt naturvidenskabeligt reference- og forskningsområde.

Fredningsforslaget er en opdatering og præcisering af Danmarks ældste naturvidenskabelige fredning. Området blev fredet ved Kongelig Resolution af 28. februar 1844. Gældende fredning er Justitsministeriets bekendtgørelse

nr. 84 af 18. februar 1918.

Forslaget er baseret på naturbeskyttelsesloven samt ny viden om området og moser generelt.

Formålet med en revideret fredning af Gammelmosen er at opnå den bedst mulige sikring af mosens naturværdier og videnskabelige forskningsmuligheder samtidig med, at der åbnes for formidling og offentlighedens oplevelse af mosens specielle naturtype.

En opdateret naturfredning med formålsbeskrivelse og bestemmelser efter nutidige principper kan sikre mosen bedre for fremtiden. Dette gælder både påvirkning fra de omgivende, bebyggede arealer og eventuelle fremtidige ønsker om at inddrage mosen i anden arealanvendelse samt projekter, som indebærer placering af bygningsanlæg, infrastrukturelle tekniske anlæg og lignende i naturområdet.

Mosen har hidtil været lukket for offentligheden.

Ved fredningen i 1844 ønskede man at lade mosen i fred efter mange års tørvegravning og give mulighed for videnskabelige undersøgelser af højmosers evne til at regenerere.

Fredningen blev ajourført i året efter vedtagelsen af Danmarks første naturfredningslov. Ved bekendtgørelsen i 1918 blev "al tørvegravning, mosindsamling, bærplukning, afgræsning og deslige, samt al færdsel forbudt alle og enhver, hvem særlig tilladelse fra Veterinær-og Landbohøjskolen ikke er givet."

For at sikre det historiske forskningsprojekt og den sårbare natur i den centrale del af mosen er det fortsat ønskeligt, at der ikke i fuldt omfang åbnes for offentlig adgang efter naturbeskyttelseslovens bestemmelser. Men af hensyn til offentlighedens mulighed for at opleve Gammelmosens særprægede natur foreslås dels udlagt en vandre- og cykelsti i Gammelmosens randzone samt frem til et udsigtspunkt i den centrale del af mosen, dels givet mulighed for at opsætte information, bænke m.m. i forbindelse med stisystemet.

Fredningsforslaget er udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening i samarbejde med Eforatet for Gammelmosen under Københavns Universitet.

Sagens behandling

Fredningsnævnet har modtaget forslaget med brev af 5. februar 2007. Med forslaget fulgte udtalelser fra Københavns Amt samt Skov- og Naturstyrelsen, arealangivelse, lodsejerliste samt kortmateriale.

Nævnet har desuden modtaget en udtalelse fra Gentofte kommune.

Forslaget har i medfør af naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 1, været bekendtgjort i Statstidende den 19., i Politiken den 17., i Villabyerne den 18. og i Søndagsavisen, region 6, den 22. juli 2007.

Nævnet har holdt offentligt møde i henhold til naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 5, den 30. august 2007.

Der er ikke modtaget indsigelser mod forslaget.

Nævnet har besigtiget området den 3. oktober 2007.

Der fastsættes herefter følgende

FREDNINGSBESTEMMELSER

§ 1 Fredningens formål

Fredningen af Gammelmosen har til formål at

- a. bevare og styrke mosens værdier,
- b. bevare de frie udviklingsprocesser i den næringsfattige mose,
- c. opretholde tilstrækkelig høj vandstand i mosen,
- d. bevare mosen som natur- og kulturhistorisk referenceområde,
- e. styrke forsknings- og formidlingsinteresserne i området,
- f. give offentligheden mulighed for i nærmere beskrevet omfang at opleve mosens specielle natur og rekreative værdier og
- g. give mulighed for nødvendig pleje og genopretning

§ 2 Fredningsområdet

Fredningen omfatter matr.nr. 31 a, 2 f og en del af 31 f, alle Vangede by.

Fredningsarealet er i alt 20,94 hektar. Der henvises vedhæftede fredningskort. I forbindelse med Vejdirektoratets udbygning af Motorring III kan der ske fraskillelse til vejareal i Gammelmosens nordlige skovbryn og matrikulær berigtigelse.

§ 3

Forvaltning og tilsyn

De forvaltningsbeføjelser, som har været henlagt til Eforatet for Gammel-

mosen under Københavns Universitet, opretholdes, for så vidt ikke andet er bestemt i denne kendelse.

Eforatet kan iværksætte nødvendig naturpleje eller naturgenopretning, derunder pleje, som er forenelig med fredningens naturvidenskabelige formål om forskning i mosens naturlige udviklingsprocesser. Eforatet kan således fjerne invasive arter og begrænse gamle afvandingskanalers drænende virkning.

Pleje og genopretning er i øvrigt indskrænket til, hvad der fremgår af denne kendelse.

Tilsynet med fredningen påhviler Gentofte kommune, jf. herved naturbeskyttelseslovens § 73.

§ 4

Tilstandsændringer

Medmindre andet er bestemt i denne kendelse, må der ikke foretages terrændringer, derunder afgravning, opfyldning og deponering, ej heller af haveaffald. Der må ikke opføres byggeri, hverken permanent eller midlertidigt, anbringes campingvogne, ske teltslagning eller lignende.

Der må ikke placeres tekniske anlæg ud over dem, der eksisterer på fredningstidspunktet. Fredningsnævnet kan dispensere herfra, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, efter indstilling fra Eforatet for Gammelmosen.

§ 5

Retningslinjer for driften

Hovedparten af fredningsarealet er noteret som fredskov. Fredningen indebærer, at bevoksningen i skovlovens forstand skal anses for "naturskov", som skal udvikle sig uden forstlige indgreb og henligge urørt med naturlig succession.

Arealet må ikke gødskes, sprøjtes eller kalkes.

Hestefolden ("Havearealet" fra 1988) i områdets østlige udkant (angivet på fredningskortet) kan opretholdes under forudsætning af, at dyrehold udelukkende fungerer som fysisk og psykisk tilbud for udviklingshæmmede, at dyreholdet alene består af ikke over 2 heste og 2 får, og at al gødning fra dyrene opsamles og fjernes. Ophører denne anvendelse af arealet, skal hegn og bygninger fjernes, og arealet overlades til naturlig succession.

Fredningen er ikke til hinder for vedligeholdelse af stierne, jf. § 9, stk. 1.

§ 6

Vandstandsforhold

Der må ikke graves kanaler eller ske andre indgreb, som kan fremme afvanding af mosen.

Eforatet for Gammelmosen kan under hensyn til vandstandens betydning for mosen begrænse eventuel negativ afvanding, derunder genskabe den tidligere dokumenterede vandstand i mosen.

§ 7

Arkæologiske og naturvidenskabelige undersøgelser

Der kan foretages arkæologiske og naturvidenskabelige undersøgelser, hvis Eforatet for Gammelmosen tillader det.

§ 8

Jagt

Jagt er forbudt.

§ 9

Adgang og information

Offentligheden har adgang til fods og på cykel, men kun på stier, der er angivet på fredningskortet. Eforatet for Gammelmosen kan dispensere herfra.

Eforatet kan opsætte informationstavler, borde, bænke eller lignende publikumsfaciliteter ved stierne.

§ 10

Retsvirkning

Fredningsbestemmelserne træder i kraft, når der er sket offentlig bekendtgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 40, stk. 2, jf. § 41, stk. 1.

Der afsiges ikke erstatningskendelse, idet hele det fredede område er offentligt ejet, jf. naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1.

§ 11

Forholdet til tidligere fredninger

Denne fredning træder i henhold til naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, jf. herved § 38, stk. 7, i stedet for Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 84 af 18. februar 1918 om Fredning af "Gammelmose" i Vangede By, Gentofte Sogn.

§ 12

Dispensation

Nævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Malene Hauxner
udpeget af Miljøministeriet

Poul Adam Trier Jacobsen
udpeget af Gentofte kommune

Kjeld Wiingaard
formand

§ 11

Forholdet til tidligere fredninger

Denne fredning træder i henhold til naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, jf. herved § 38, stk. 7, i stedet for Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 84 af 18. februar 1918 om Fredning af "Gammelmose" i Vangede By, Gentofte Sogn.

§ 12

Dispensation

Nævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Malene Hauxner
udpeget af Miljøministeriet

Poul Adam Trier Jacobsen
udpeget af Gentofte kommune

Kjeld Wiingaard
formand

§ 11

Forholdet til tidligere fredninger

Denne fredning træder i henhold til naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, jf. herved § 38, stk. 7, i stedet for Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 84 af 18. februar 1918 om Fredning af "Gammelmose" i Vangede By, Gentofte Sogn.

§ 12

Dispensation

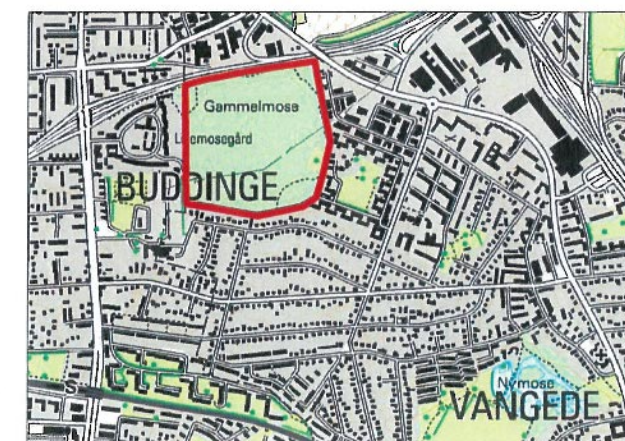
Nævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Malene Hauxner
udpeget af Miljøministeriet

Poul Adam Trier Jacobsen
udpeget af Gentofte kommune

Kjeld Wiingaard
formand

Gammelmose

Matr.nr 2f, 31a og 31f
Vangede
Gentofte Kommune
Region Hovedstaden

Udfærdiget i februar 2006 af
Danmarks Naturfredningsforening i
samarbejde med Den Kgl.
Veterinær- og Landbohøjskole

Danmarks
Naturfredningsforening

Signaturforklaring

- fredningsgrænse
 ejerlavsgænse
 sognegrænse
 sti
 genetableret sti
 ny sti
 § 3 mose
 fredskov
 gamle grøfter
 hestefold
 nedlagt højspændingsledning
 jordforurening V1
 jordforurening V2
 betonfundament/muligt udkigspunkt

1:4.000
kopi efter matr.kortet
ajour 11.01.2006

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

FREDNINGSNÆVNET FOR KØBENHAVN

Gentofte kommune
Natur og Miljø
Bernstorffsvej 161
2920 Charlottenlund

TORJ@Gentofte.dk

Sagsnr. GEO-2016-00647

Retten i Lyngby
Lyngby Hovedgade 96
2800 Kgs. Lyngby
Tlf. 99 68 48 00

kobenhavn@fredningsnaevn.dk
www.fredningsnaevn.dk
FN-KBH-38-2016

Den 17. august 2016

Gammelmosen i Vangede – Etablering af et DPF-anlæg (dobbeltporøs vandfiltrering)

Over for fredningsnævnet er der ansøgt om dispensation til etablering af et DPF-anlæg (dobbeltporøs filtrering) på ejendommen matr. nr. 31a, Vangede By, Vangede, med tilhørende udledning af rensset overfladevand fra matrikel 8bk til matrikel 31a. Det ansøgte DPF-anlæg består af 18 enheder, hvis størrelse er 3,4 m x 1,2 m x 0,6 m. Den samlede udbredelse vil derfor være ca. 73,5 m². Anlægget nedgraves og kun enkelte rør og brønde vil være synlige i terrænet. Projektet er nærmere beskrevet i det materiale, der er sendt til fredningsnævnet.

Den nærmere placering fremgår af følgende kortudsnit, hvor det ansøgte er vist med rød prik.

Sagens oplysninger

Fredningsforhold

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet Naturklagenævnets afgørelse af 23. juni 2009 om fredning af Gammelmosen i Vangede.

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet følgende:

”

§ 1. Fredningens formål

Fredningen af Gammelmosen har til formål at

- bevare og styrke mosens værdier,
- bevare de frie udviklingsprocesser i den næringsfattige mose,
- opretholde tilstrækkelig høj vandstand i mosen,
- bevare mosen som natur- og kulturhistorisk referenceområde,
- styrke forsknings- og formidlingsinteresserne i området,
- give offentligheden mulighed for i nærmere beskrevet omfang at opleve mosens specielle natur og rekreative værdier og
- give mulighed for nødvendig pleje og genopretning.

....

§ 4. Tilstandsændringer

Medmindre andet er bestemt i denne kendelse, må der ikke foretages terrænændringer, derunder afgravning, opfyldning og deponering, ej heller af haveaffald. Der må ikke opføres byggeri, hverken permanent eller midlertidigt, anbringes campingvogne, ske teltslagning eller lignende.

Der må ikke placeres tekniske anlæg ud over dem, der eksisterer på fredningstidspunktet. Fredningsnævnet kan dispensere herfra, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, efter indstilling fra Eforatet for Gammelmosen.

...”

Internationale naturbeskyttelsesområder

Styrelsen for Vand og Naturforvaltning har vurderet, at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Baggrunden for ansøgningen

Ansøgningen er indgivet af Gentofte kommune sammen med Eforatet for Gammelmosen ved Københavns Universitet som lodsejer.

Det er oplyst i ansøgningen, at Gentofte Kommune har planlagt ombygning af bo- og dagtilbuddet, sociale institutioner og almene boliger på Bank Mikkelsens Vej som er beliggende på matr. nr. 8bk, som er en tilstødende matrikel til Gammelmosen. I henhold til Gentofte Kommunes Kommuneplan samt lokalplan for området, skal mulighederne for LAR (Lokal Afledning af Regnvand) undersøges. Undersøgelser af nedsivningsforholdene på matr. nr. 8bk er ringe, hvorfor nedsivning ikke er mulig.

Gentofte Kommune har derfor taget kontakt til ejer af Gammelmosen, Eforatet til Gammelmosen ved Københavns Universitet, for at høre om muligheden for en udledning af overfladevand fra matrikel 8bk til Gammelmosen. Efor, lektor Marten Sørensen oplyser, at de ser positivt på en udledning af overfladevand til Gammelmosen, da mosen i dag mangler vand, for at kunne have karakteristisk af naturtype mosen. I dag er det kun den midterste del, som har karakter af mose, mens den ydre del har tør bund med karakteristisk af skov. De etablerede omkringliggende boligområder og Motorring III har medført en formindskelse af den naturlige vandtilførsel. Det foreslåede projekt kan ses som en delvis kompensation af dette forhold. Det vil dog være et krav fra Eforatet, at overfladevandet inden udledning skal renses.

DPF-anlægget ønskes placeret umiddelbart nærmest matr.nr. 8bk, men indenfor fredningsområdet, da det ikke er muligt at placere det på matr. nr. 8bk. Arealet hvorpå anlægget ønskes etableret har i dag karakter af skov, og er ikke omfattet af beskyttelsen i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

Det er endvidere oplyst, at såfremt der opnås dispensation fra fredningens bestemmelser til etablering af DPF-anlægget, skal Gentofte Kommune, Gentofte Ejendomme ansøge Gentofte Kommune, Natur og Miljø om en udledningstilladelse, hvor det kan forventes at der stilles krav om analyser af det rensede vand med vilkår om at overholde fastlagte grænseværdier, samt at udledningen ikke må give anledning til gener på nabomatrikler.

Sagens behandling

Sagen har været sendt til udtalelse hos Styrelsen for Vand og Naturforvaltning, der yder teknisk bistand til fredningsnævnet, og hos Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og DOF.

DOF har givet udtryk for, at da Gammelmosen som anført ganske rigtigt mangler vand, kan man tilslutte sig den ansøgte udledning af overfladevand fra matrikel 8bk til Gammelmosen under følgende forudsætninger:

- at det pågældende overfladevand inden udledningen renses for bl.a. tungmetaller, fosfor, nitrat, pesticider, PAH'er mm.
- at det rensede overfladevand mindst to gange årligt analyseres for indholdet af ovennævnte stoffer
- at udledningen, hvis en analyse viser overskridelse af de fastlagte grænseværdier (jf. ansøgningen), standses, indtil grænseværdierne atter overholdes

Der er ikke i øvrigt fremsat indsigelser mod det ansøgte.

Afgørelsen er truffet af formanden for Fredningsnævnet for København i medfør af § 10, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1487 af 4. december 2015 om forretningsorden for fredningsnævn.

Fredningsnævnets afgørelse

I medfør af § 50, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven meddeler nævnet herved dispensation til etablering af et DPF-anlæg som ansøgt. Det er en betingelse for denne dispensation, at overfladevandet renses inden udledning, og at der føres en effektiv kontrol med at fastlagte grænseværdier overholdes.

Det er fredningsnævnets vurdering, at det ansøgte ikke indebærer, at der i noget internationalt naturbeskyttelsesområde sker en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter som området er udpeget for. Det er endvidere fredningsnævnets vurdering, at det ansøgte ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til naturbeskyttelsesloven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet. Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Tilladelsen fritager ikke ansøger for at søge tilladelse efter anden lovgivning, hvis dette er påkrævet.

Der henvises i øvrigt til klagevejledningen, der er trykt nedenfor.

Med venlig hilsen

Britt Falster Klitgaard
formand

Andre modtagere af denne afgørelse

Kopi af denne afgørelse er sendt til Styrelsen for Vand og Naturforvaltning, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan inden 4 uger efter den dag, afgørelsen er modtaget, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. De skal klage via Klageportalen. Klagen er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis De ønsker at klage over afgørelsen, finder De et link til Klageportalen på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. De logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom De plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Når De klager, skal De betale et gebyr på 500 kr. De betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis De ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal De sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Det er i dette tilfælde Fredningsnævnet for København. Fredningsnævnet for København videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt Deres anmodning kan imødekommes.

Klagegebyr

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at klageren indbetaler et gebyr på 500 kr. Klagegebyret betales ved brug af betalingskort inden klagen afsluttes på Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klageren i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klageren har haft et afgørelsesudkast i partshøring.